

Posudek oponenta na bakalářskou práci "Dobrovolnická participace a motivace k dobrovolnictví – komparativní analýza studentů vybraných studijních oborů" (Michaela Neuhöferová, 2014)

vypracoval: Ondřej Špaček, Ph.D.

Michaela Neuhöferová ve své bakalářské práci navazuje na existující akademické i studentské výzkumy dobrovolnictví v české společnosti. Rozvíjí přitom oblast studia dobrovolnictví u studentů, jakožto významné participující skupiny. Konkrétně se práce zaměřuje především na rozdílnou podobu dobrovolnictví mezi studenty různých studijních oborů, a to jak posuzováním intenzity a typu těchto činností, tak zjišťováním motivací samotných studentů. Formulované výzkumné otázky jsou řešeny kvantitativní analýzou vlastních dat sebraných dotazníkem u studentů tří různých škol-oborů (humanitní, technický a ekonomický). Přes původní předpoklad rozdílnosti autorka dospívá k závěru, že studenti různých oborů veskrze nepředstavují skupiny, které by byly z hlediska dobrovolnické činnosti odlišné.

Teoretická část práce je zpracována přehledně, a to především na základě existující české literatury o dobrovolnictví (zejména Frič, Pospíšilová 2010). Autorka při konceptualizaci výzkumu musela zápasit především s nesnadným sloučením psychologické a sociologické perspektivy ke studiu tohoto fenoménu. Po pravdě nejsem zcela přesvědčen, že se tento záměr zcela podařil. Pro samotný cíl práce ale považuji za větší problém nedostatečnou konceptuální diskuzi toho, jak autorka chápe klíčovou nezávisle proměnnou, tedy jednotlivé studijní obory respondentů. Předpokládá, že se jedná o odlišné hodnotové orientace adeptů jednotlivých disciplin, o odlišné působení samotného obsahu vzdělání či snad o odlišnou atmosféru a sociální prostředí jednotlivých škol? Nakolik může výzkum tyto jednotlivé složky odlišit a jaké důsledky může mít pro závěry práce případná nemožnost jejich odlišení?

S metodologickými aspekty posuzované bakalářské práce jsem se setkal již v průběhu jejího vypracování, kdy jsme možné postupy řešili v rámci metodologických kurzů i na konzultačních hodinách. V této souvislosti musím kladně hodnotit přípravu, která byla výzkumu věnována. O něco horší již je konečný výsledek i jeho objasnění v samotném textu práce. Popis postupu sběru dat je v mnohém nedostatečný a netransparentní. Autorka, po předchozím neúspěšném pokusu sestavit vzorek pomocí náhodného výběru (kde musím přiznat své přispění zavádějícím směřováním), zvolila účelový výběr, při kterém se pokusila sestavit vzorek ze studentů vybraných oborů. V samotném textu ale není přesvědčivá argumentace, která by ukázala dostatečnou reprezentativitu výběru. Ta by se mohla zakládat buď na jasném zdůvodnění vhodné volby kurzů, během kterých proběhl sběr dat, nebo by se mohla opírat o následnou analýzu, ve které by se porovnálo složení výběrového souboru a známých dat o populaci, např. struktury podle ročníku studia, studijního průměru apod. Možné pochybnosti o reprezentativitě souboru by se pak měly zásadně projevit do závěrečné diskuze o výsledcích práce. A to mimo jiné i v souvislosti s tím, že nejspíše nelze předpokládat, že by vybraní studenti mohli bez výhrad reprezentovat poměrně široké rodiny studijních oborů (např. humanitní či technické).

Podobně slabou přesvědčivost výsledků výzkumu nacházím i v analytické části, kde je způsobená především nedostatečným upřesněním použitých analýz. U prezentovaných tabulek není často zřejmé, z jakých celků jsou vypočítávány procentní hodnoty (všichni studenti, všichni dobrovolníci apod.), stejně jako chybí údaj o celkovém počtu respondentů, který byl pro daný výpočet použit. Pochybnost způsobená touto netransparentností je pak umocněna tím, že hned u tabulky 2 (str. 32) je podle mého názoru rozvinuta chybná interpretace. Srovnání dobrovolnické aktivity u obou pohlaví je možné na základě posouzení podílu dobrovolníků u mužů a u žen, nikoli prostřednictvím zastoupení mužů a žen mezi dobrovolníky. Není mi tak jasné, zda mohou dalším závěrům a interpretacím dat věřit, aniž bych měl k dispozici jasně popsané výsledky. Kupříkladu závěry z faktorové analýzy (str. 42-45) jsou nejspíše zavádějící. Na základě struktury hodnot v tabulce předpokládám, že se jedná o nerotované řešení (v popisu to není uvedeno), to je přitom pro diskutované účely nevhodné, protože neidentifikuje různé faktory se stejnou vahou, ale vysvětlenou varianci soustředí na první faktor. Na základě takového postupu nelze diskutovat vhodnost či nevhodnost Claryho inventáře (str. 55-56), a autorčiny závěry jsou tedy mylné.

Dosavadní komentáře k práci se soustředily především na její nedostatky. I když jsou podle mého názoru poměrně závažné, je třeba předložené práci připsat i řadu kladů. Autorka zde prokazuje, že si osvojila řadu aspektů akademické práce. Text je vhodně strukturovaný, jasně formuluje testované hypotézy, které jsou argumentované a opírají se o relevantní českou i zahraniční odbornou literaturu. **Celkově tedy doporučuji práci k obhajobě s navrhovaným hodnocením dobře s přihlédnutím k průběhu obhajoby.**

V Praze dne 16. 8. 2014

Ondřej Špaček, Ph.D.